

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår dato: 14.11.2017

Deres ref: 17/3897

Vår ref: 17/03142-11

Besøksadresse:

Direkte tlf: +47 38141202

Saksbehandler:

Turid Høgetveit

turid.hogetveit@uia.no

Høyringsvar - forslag til endringer i opptaksforskrifta

Vi viser til høyringsbrev frå Kunnskapsdepartementet av 14.08.2017 når det gjeld forslag om endringar i opptaksforskrifta, samt tilleggsbrev av 02.10.2017.

Universitetet i Agder (UiA) har følgjande merknader til høyringsforslaga:

Kapittel 2 Generell studiekompetanse

UiA støttar endringsforslag i § 2-3. *Opptak på grunnlag av fullført høgre utdanning* 1. ledd om at søkjarar til høgre utdanning som ikkje har oppnådd generell studiekompetanse (GSK), men som ved ein feil har fått opptak til og har bestått minst eitt årsstudium (eller to studium, kvart på 30 studiepoeng) i høgre utdanning, bør kunne få GSK med grunnlag i dette.

Når det gjelder forslag til endring av § 2-4. *Opptak på grunnlag av fullført fagskoleutdanning*, er universitetet negativ til at søkjarar med fullført 2-årig fagskoleutdanning, skal få generell studiekompetanse utan å oppfylle kravet om norsk.

For andre norske søkjarar er det einast 393 årstimar i norsk frå vidaregåande skole som kan dekke kravet til norsk for å få generell studiekompetanse. Søkjarar med yrkesfagleg vidaregåande skole og toårig fagskoleutdanning vil ha langt færre timar i norsk enn dette. I tillegg er faget yrkesretta utan den breidda som blir gitt i studiespesialiserande norsk. Somme fagskoleutdanningar tilbyr heller ikkje norsk som eget fag, men berre som ein integrert del av kommunikasjonsfag.

Ved å gi søkjarar med fullført fagskoleutdanning GSK utan krav om norsk, blir desse søkjarane jambyrdige med søkjarar som får GSK på grunnlag av høgre utdanning. Søkjarar som har fått GSK på grunnlag av høgre utdanning har normalt søkt opptak på bakgrunn av realkompetanse og har på denne måten fått vurdert kunnskapen sin i norsk i lys av det generelle kravet.

UiA støtter ikkje forslaget om endring i § 2-4.

Kapittel 3 Unntak frå krav om generell studiekompetanse

UiA har ingen kommentarar til forslag om endringar i kapittel 3.

Kapittel 4 Spesielle opptakskrav

UiA stiller seg negativ til forslag om endring i § 4-4 *Spesielle opptakskrav til arkitekturfag og teknologiske fag*. Universitetet sine erfaringar med studentar frå teknisk fagskole, er at denne studentgruppa ofte har mangelfulle forkunnskapar i matematikk og fysikk. Forkunnskapar innanfor desse fagområda er avgjerande for å kunne gjennomføre ei ingeniørutdanning. I dag krev vi at denne studentgruppa søker seg inn på treårig ingeniørutdanning via lokalt opptak, og at dei tar oppgraderingskurs i matematikk og fysikk saman med TRES-studentane. Universitetet meiner at

kravet om at fagskolestudentar enten har Matematikk R1, R2 og Fysikk 1 ved opptak, eller at dei tar dette i løpet av det første studieåret, må bli opprettheldt.

I staden for å fjerne kravet for dei femårige utdanningane, meiner universitetet at forkunnskapane og forutsetningane til desse studentane for å gjennomføre studiet, vil være betre varetatt ved ei innskjerping av krava for treårig ingeniørutdanning.

Utover dette har UiA ingen kommentarar til forslaget om endring i kapittel 4.

Kapittel 5 Opptak på visse vilkår

Universitetet stiller seg positiv til ny foreslått § 5-3. *Opptak på visse vilkår for søkjarar frå land utanom Norden som må ha visum for å kunne takast opp til årskurs i norsk*, men vil peike på at det må finnast ei teknisk-administrativ løysning som kan handtere desse søknadane.

Kapittel 7 Rangering av søkjarar ved opptak

Universitetet er einig i forslaget til endring av § 7-5. *Karakterpoeng for søkjarar med 3-årig vidaregåande opplæring* og § 7-6 *Karakterpoeng for 23/5-søkjarar* når det gjeld Kunnskapsløftet. Likevel stiller universitetet spørsmål til korleis dette skal handterast for søkjarar med andre utdanningar, f.eks. søkjarar med utdanning i handel og kontor. Desse søkjarane har vitnemål frå kvart årskurs og med det tre sett med karakterar for fellesfaga norsk, engelsk og kroppsøving. Universitetet stiller seg også spørjande til korleis overlappende fag skal handsamast, f.eks. søkjarar som har tatt 4 timar norsk frå yrkesfagleg linje og som supplerer med heile norskfaget for å få GSK.

Universitetet støttar forslaget om å slette «spesielle» fagkrav i § 7.6 3. ledd, slik at søkjarar som dekkjer generelle fagkrav frå norsk eller nordisk utdanning, kan bli poengrekna sjølv om dei dekkjer eventuelle spesielle fagkrav på anna måte. Det er ein fordel at flest mogleg av søkjarane kan bli poengrekna.

Universitetet støttar også forslaget i § 7-9. *Tilleggs-poeng for det underrepresenterte kjønnet*. Samtidig søker universitetet om innføring av mannskvote eller kjønns-poeng for vårt bachelorprogram i sjukepleie som følger:

- Primært at det blir etablert ei kvoteordning med 20 prosent av plassane sette av til menn som søker om opptak til bachelorprogrammet i sjukepleie. Ordninga blir etablert frå opptak til kull 2019 til og med opptak til kull 2024.
- Subsidiært at det blir etablert ei ordning med to tilleggs-poeng til menn som søker om opptak til bachelorprogrammet i sjukepleie. Ordninga blir etablert frå opptak til kull 2019 til og med opptak til kull 2024.

Vedlagt følgjer grunngjeving for søknaden frå Fakultet for helse- og idrettsvitenskap datert 25.10.2017, samt oversikt over simulerte utfall ved innføring av mannskvote eller kjønns-poeng.

Når det gjeld forslag til endring i § 7-10. *Tilleggs-poeng for alder*, er UiA negativ til å innføre alders-poeng frå det året søkjar har fullført vidaregåande skole. Universitetet viser blant anna til at dette vil gi eit stort meirarbeid ved at saksbehandling som i dag blir gjort automatisk, i så fall må gjerast manuelt. I tillegg viser universitetet til at det sannsynlegvis er svært få søkjarar som vil få utbytte av ei slik endring, jf. notat utarbeida av Ceres datert 11.11.2017. Blant anna viser Ceres til at berre 1 % av 18 åringane (2 av totalt 229) ville hatt fordel av denne endringa i fall regelen hadde vært gjeldande i 2017.

Regelendringa vil òg gi utfordringar knytte til vurdering av når «fullført vidaregåande opplæring» er oppfylt sidan dette ikkje alltid er eintydig.

Ut frå eit kostnad-nytteperspektiv er denne endringa ikkje ønskeleg.

UiA støttar forslaget om at søkjarar som har tatt eitt år på fagskole skal få to tilleggspoeng, jf. endringsforslag i § 7-11 *Tilleggs-poeng for høgre utdanning, fagskole, eit år på folkehøgskole, sivilteneste eller militær førstegongsteneste.*

Med helsing

Astrid Birgitte Eggen
Viserektor for utdanning, studiekvalitet og
læringsmiljø

Turid Høgetveit
Seniorrådgiver

Studieavdelingen

Dokumentet er elektronisk signert.

Vedlegg: Søknad om kvote til menn i sykepleierutdanningen ved UiA

Mottaker
Kunnskapsdepartementet

Kontaktperson

Adresse
Postboks 8119 Dep

Post
0032 Oslo

Til: Turid Høgetveit/ Studieavdelingen

Vår dato: 25.10.2017
Vår ref: 17/03142-5

Besøksadresse:

Direkte tlf: +47 37233781

Kopi til: Mette Venheim/ Opptakskontoret

Saksbehandler:
Atle Slotnes
atle.slotnes@uia.no

Høringsuttalelse - Forslag om endringer i forskrift om opptak til høgre utdanning

Vi viser til invitasjon i notat datert 7. september 2017 fra studieavdelingen om å delta i høring om forslag om endringer i forskrift om opptak til høgre utdanning.

Fakultetet har ikke kommentarer til forslagene om endringer i forskriften.

Studieavdelingen ber i sitt høringsnotat fakultetet om å melde inn studier hvor det ønskes å gi tilleggspoeng og/eller kvote for det underrepresenterte kjønn. Innmelding skal skje i denne høringsuttalelsen. Begrunnelse skal gis i henhold til sjekkliste som er gjengitt departementets høringsnotat til universitetet.

Fakultetet foreslår at universitetet søker departementet om:

- Primært at det etableres en kvoteordning hvor 20 prosent av plassene settes av til menn som søker om opptak til bachelorprogrammet i sykepleie. Ordningen etableres fra opptak til kull 2019 til og med opptak til kull 2024.
- Subsidiært at det etableres en ordning hvor det gis to tilleggspoeng til menn som søker om opptak til bachelorprogrammet i sykepleie. Ordningen etableres fra opptak til kull 2019 til og med opptak til kull 2024.

Forslaget er nærmere begrunnet i nedenfor.

Departementet ber om at søknader om tilleggspoeng og/eller kvote med grunnlag i skjev kjønnsfordeling omfatter følgende punkter (sjekkliste):

1. *Det bør gå fram av søknaden hvorfor en vil ha tilleggspoeng eller kvoter, blant annet hva som er årsaken til ubalansen i fordeling av kjønn, hvorfor det er viktig med jevn balanse, hvilken effekt en kan forvente.*

Fakultetet anbefaler primært at det etableres en kvoteordning. Dette vil gi en større grad av forutsigbarhet ettersom man i mindre grad vil være utsatt for variasjon i søkergrunnlaget. I de senere år har bachelorprogrammet i sykepleie hatt 300 studieplasser, fordelt med 170 plasser ved campus Kristiansand og 130 plasser ved campus Grimstad. En opptakskvotet for det underrepresenterte kjønn (menn) på 20 prosent vil innebære at totalt 60 plasser bli avsatt til denne kvoten. Dersom plassene fordeles forholdsmessig mellom studiestedene vil det innebære at kvoten fordeles med 36 plasser til Kristiansand og 26 plasser til Grimstad. Ettersom det også vil bli tatt opp menn utenfor en eventuell kvoteordning, vil andelen menn bli noe høyere enn 20 prosent¹.

¹ Anslagsvis 21 prosent (j.fr. simulering) om det legges til grunn at tilbøyeligheten til å møte til studiestart er lik for menn og kvinner.

Opptakskontoret ved UiA har gjennomført en simulering av effekten av kvoteordning og kjønnspoeng på andel menn som får tilbud om studieplass². Den detaljerte simuleringen ligger vedlagt. Simuleringen viser utfall for andel menn ved kvoteordning på 20 prosent, ett kjønnspoeng og to kjønnspoeng:

<i>Stuedsted</i> <i>Fordeling av tilbud om studieplass 2017</i>		Grimstad (andel menn) %	Kristiansand (andel menn) %	UiA samlet (andel menn) %
Faktisk fordeling		13,9	14,2	14,1
Simulert fordeling	1 kjønnspoeng	18,9	16,4	17,5
	2 kjønnspoeng	25,0	21,3	23,0
	20 % kvote	21,7	20,4	21,0

Basert på «Simulering av effekten av kvoteordning og kjønnspoeng», Opptakskontoret, UiA (se vedlegg). N=180 i Grimstad, N= 225 i Kristiansand og N=405 for UiA samlet.

Av simuleringen fra opptakskontoret fremgår det at innføringen av kvoteordning vil ha ubetydelig effekt på inntakskvaliteten (poenggrense for opptak).

Av simuleringen fremgår det også at det er et relativt lite omfang av søkere som blir forbigått om kjønnspoeng eller kvoteordning innføres (oversikt for UiA samlet, N=405):

- Ved en ordning med ett kjønnspoeng vil 14 søkere bli forbigått (3,5 % prosent av søkerne).
- Ved en ordning med to kjønnspoeng vil 36 søkere bli forbigått (9 % prosent av søkerne).
- Ved en ordning med 20 prosent kvote vil 28 søkere bli forbigått (7 % prosent av søkerne).

2. *Det vil bli lagt vekt på hva slags tiltak som tidligere er blitt vurdert og/eller prøvd ut.*

Fakultetet har i en årrekke profilert mannlige sykepleie-studenter i markedsføring av studietilbudet. Dette innebærer at fakultetet blant annet at vi:

- bruker menn i video- og billedmateriale i brosjyrer og på nett.
- ved informasjonsmøter om studiet rettet mot elever ved ungdomsskole og videregående skole, og;
- har vært opptatt av å få offentlig oppmerksomhet om utfordringene ved skjev kjønnsfordeling til studiet.
- Fakultetet har gjennom en årrekke tilbudt en særlig oppfølging av mannlige sykepleier-studenter for å sikre fullføring og positiv omtale.

Fakultetet mener at denne type tiltak er en del av årsaken til at kjønnsbalansen i sykepleie-studiet har blitt noe bedre i de senere årene, j.fr. punkt tre nedenfor.

Fakulteter har merket seg at UiA gjennom flere år systematisk har arbeidet for å rekruttere flere jenter inn i ingeniørutdanningene gjennom satsingen «Jenter og teknologi». Holdningsskapende arbeid av ulik karakter har bidratt til at andelen jenter som studerer ingeniørfag ved UiA har økt fra ca. 10 prosent ved årtusenskiftet til ca. 20 prosent i dag.

I rekrutteringsarbeidet til utdanningen som barnehagelærer har også holdningsarbeid vært sentralt. Dette kan ha bidratt til at dette studiet har hatt en noenlunde tilsvarende utvikling som teknologiutdanningene. På begynnelsen av 2000-tallet lå andelen menn

² Andelen av søkere som aksepterer tilbud om studieplass og registrerer seg som studenter er noe i overkant av 71 prosent ved bachelorprogrammene ved UiA.

på 11-12 prosent, nå (høst 2017) ligger andelen menn i barnehagelærestudiet på 18,5 prosent³.

Fakultetet vurderer holdningsskapende arbeid som nødvendig for sikre større kjønnsbalanse i rekrutteringen til UiAs studietilbud. Fakultetet vil i de kommende årene satse ytterligere på tiltak som kan senke terskelen for at menn velger helsefaglige utdanninger. Så langt vi kan se, bør imidlertid holdningsskapende arbeid suppleres med en kvoteordning. Det er nødvendig om vi i løpet av en periode på fem til ti år skal oppnå en betydelig bedring av kjønnsbalansen i studier som sykepleie. Dersom en større andel menn gjennomfører sykepleie-studiet, vil det i selv kunne bidra til å forsterke rekrutteringen av menn til programmet. Det kan på sikt gjøre særtiltak som kvoteordninger unødvendige, selv om det nå er nødvendig for å starte en positiv utvikling.

Det gjøres oppmerksom på at styret ved universitetet i strategien for perioden 2016 til 2020 har vedtatt en målsetting om at det underrepresenterte kjønn skal utgjøre minst 30 prosent av studentene i studieprogrammene. Fakultetet ser etableringen av en kvoteordning som et virkemiddel for å oppnå dette.

3. Kva er kjønnsbalansen på studiet og i yrket nå?

Bachelorprogrammet i sykepleie ved UiA har i de senere årene hatt følgende kjønnsfordeling blant de opptatte studentene:

År	Kvinne		Mann	
	%	N	%	N
2016	87,3	763	14,5	111
2015	88,7	778	12,7	99
2014	90,1	763	11,0	84
2013	90,8	733	10,1	74
2012	91,7	697	9,0	63
Totalt	89,7	3734	11,5	431

Kilde: DBH, Tabell «Registrerte studenter»

Bachelorprogrammet i sykepleie har nasjonalt hatt følgende kjønnsfordeling:

År	Kvinne		Mann	
	%	N	%	N
2016	87,5	13344	14,3	1911
2015	87,8	13128	13,8	1816
2014	88,0	12796	13,6	1743
2013	88,1	12685	13,5	1707
2012	88,8	12366	12,6	1564
Totalt	88,0	64319	13,6	8741

Kilde: DBH, Tabell «Registrerte studenter»

4. Vet en noe om hva som er årsaken til skjev kjønnsbalanse?

Sykepleie oppfattes av mange som et kvinneyrke. Noe av årsaken er at omsorg og pleie er sentralt i yrkesutøvelsen. Dette er aktiviteter som i vår kultur gjerne knyttes til kvinner, som feminine aktiviteter. Det kan gjøre det vanskelig for menn å definere sykepleie som en «passende» utdanning og et «riktig» yrkesvalg. Samtidig er den

³ Opplysningene om kjønnsfordeling i barnehagelærer og ingeniørutdanningene er hentet fra UiAs studentregister ved bruk av verktøyet Tableau. Bioingeniørutdanningen er ikke inkludert i tallgrunnlaget.

skjeve kjønnsbalansen selvforsterkende, den hever terskelen inn til yrket for menn og bekrefter eksisterende stereotypier.

5. *Hvorfor er det viktig med god kjønnsbalanse i den aktuelle utdanninga?*
 - Skjev kjønnsfordeling i helsefagene kan ha betydning for innhold og form på tjenestene. For eksempel bør mannlige pasienter få mulighet til å møte mannlig helsepersonell, om ikke kan terskelen for å oppsøke hjelp bli høyere.
 - Miljøet og kvaliteten i utdanningen øker med større mangfold. Vi vet også at når ett kjønn blir sterkt underrepresentert er det mer sannsynlig at denne gruppen ikke fullfører utdanningen.
 - Sterk underrepresentasjon av ett kjønn kan, som alder, utdanning osv., ha noe å si for hva som defineres som viktig og riktig på et fagområde.
6. *Er det forhold i samfunnet eller i arbeidslivet eller blant brukere som bør ivaretas?*
 - Universitetet har et ansvar for å bidra til et likestilt arbeidsliv, også innenfor helsevesenet.
 - Det er beregnet at Norge vil ha et underskudd på ca. 30.000 sykepleier om 10-15 år. Dersom samfunnet skal kunne dekke behovet for helsefaglig kompetanse, må menn i større grad rekrutteres til utdanningen.
7. *Forholdsmessighetsvurdering – institusjonene må sjølve legge fram forventet effekt av å gi ett eller to kjønnspoeng.*

Omtales i punkt 1.
8. *Hvor mye vil kjønnsandelen endre seg?*

Omtale i punkt 1.
9. *Vil innføring av t.d. to tilleggs-poeng føre til at mange søker med bedre poengsum blir forbigått for å bedre kjønnsbalansen?*

Omtale i punkt 1.
10. *Er andre tiltak vurdert og/eller prøvd ut?*

Omtales i punkt 2.
11. *Søknader skal angi start og slutt-punkt for tiltaket.*

Ordningen etableres fra opptak til kull 2019 til og med opptak til kull 2024.

Høringsuttalelsen er behandlet av fakultetsstyret i møte 1. november 2017 (HI-sak 49/2017).

Med vennlig hilsen

Atle Slotnes
Seniorrådgiver

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

Simulerte utfall ved innføring av mannskvote eller kjønnspoeng for søkere til sykepleierutdanning ved UiA

Basert på søkertall til opptak kull 2017⁴

Utarbeidet av opptakskontoret, UiA

	Grimstad					Kristiansand					UiA, samlet		
	Tilbud	Tilbud, menn	Andel menn	Poenggrense	Endring i poenggrense	Tilbud	Tilbud, menn	Andel menn	Poenggrense	Endring i poenggrense	Tilbud	Tilbud, menn	Andel menn
2017													
Førstegangs.kvote	90	3	3,3	42,7		112	4	3,6	45,6		202	7	3,5
Ordinær kvote	90	22	24,4	46,6		113	28	24,8	48,5		203	50	24,6
Totalt	180	25	13,9			225	32	14,2			405	57	14,1
FORSLAG 1: Mannskvote 20%													
Mannskvote	36	36	100,0	45,4	Ny	45	45	100,0	46,5	Ny	81	81	100,0
Førstegangs.kvote	72	3	4,2	43,3	0,6	90	1	1,1	46,3	0,7	162	4	2,5
Ordinær kvote	72	0	0,0	46,5	-0,1	90	0	0,0	48,3	-0,2	162	0	0,0
Totalt	180	39	21,7			225	46	20,4			405	85	21,0
FORSLAG 2: Kjønnspoeng, 1 poeng													
Førstegangs.kvote	90	4	4,4	42,8	0,1	112	5	4,5	45,7	0,1	202	9	4,5
Ordinær kvote	90	30	33,3	46,8	0,2	113	32	28,3	48,8	0,3	203	62	30,5
Totalt	180	34	18,9			225	37	16,4			405	71	17,5
FORSLAG 3: Kjønnspoeng, 2poeng													
Førstegangs.kvote	90	4	4,4	42,8	0,1	112	7	6,3	45,8	0,2	202	11	5,4
Ordinær kvote	90	41	45,6	47,2	0,6	113	41	36,3	49	0,5	203	82	40,4
Totalt	180	45	25,0			225	48	21,3			405	93	23,0

⁴ Basert på tilbud gitt i hovedopptaket (405 tilbud). Totalt antall tilbud etter suppleringsopptak er noe høyere (440 tilbud).

Til: Turid Høgetveit/ Studieavdelingen

Vår dato: 25.10.2017
Vår ref: 17/03142-5

Besøksadresse:

Direkte tlf: +47 37233781

Kopi til: Mette Venheim/ Opptakskontoret

Saksbehandler:
Atle Slotnes
atle.slotnes@uia.no

Høringsuttalelse - Forslag om endringer i forskrift om opptak til høgre utdanning

Vi viser til invitasjon i notat datert 7. september 2017 fra studieavdelingen om å delta i høring om forslag om endringer i forskrift om opptak til høgre utdanning.

Fakultetet har ikke kommentarer til forslagene om endringer i forskriften.

Studieavdelingen ber i sitt høringsnotat fakultetet om å melde inn studier hvor det ønskes å gi tilleggspoeng og/eller kvote for det underrepresenterte kjønn. Innmelding skal skje i denne høringsuttalelsen. Begrunnelse skal gis i henhold til sjekkliste som er gjengitt departementets høringsnotat til universitetet.

Fakultetet foreslår at universitetet søker departementet om:

- Primært at det etableres en kvoteordning hvor 20 prosent av plassene settes av til menn som søker om opptak til bachelorprogrammet i sykepleie. Ordningen etableres fra opptak til kull 2019 til og med opptak til kull 2024.
- Subsidiært at det etableres en ordning hvor det gis to tilleggspoeng til menn som søker om opptak til bachelorprogrammet i sykepleie. Ordningen etableres fra opptak til kull 2019 til og med opptak til kull 2024.

Forslaget er nærmere begrunnet i nedenfor.

Departementet ber om at søknader om tilleggspoeng og/eller kvote med grunnlag i skjev kjønnsfordeling omfatter følgende punkter (sjekkliste):

1. *Det bør gå fram av søknaden hvorfor en vil ha tilleggspoeng eller kvoter, blant annet hva som er årsaken til ubalansen i fordeling av kjønn, hvorfor det er viktig med jevn balanse, hvilken effekt en kan forvente.*

Fakultetet anbefaler primært at det etableres en kvoteordning. Dette vil gi en større grad av forutsigbarhet ettersom man i mindre grad vil være utsatt for variasjon i søkergrunnlaget. I de senere år har bachelorprogrammet i sykepleie hatt 300 studieplasser, fordelt med 170 plasser ved campus Kristiansand og 130 plasser ved campus Grimstad. En opptakskvoteprosent for det underrepresenterte kjønn (menn) på 20 prosent vil innebære at totalt 60 plasser bli avsatt til denne kvoten. Dersom plassene fordeles forholdsmessig mellom studiestedene vil det innebære at kvoten fordeles med 36 plasser til Kristiansand og 24 plasser til Grimstad. Ettersom det også vil bli tatt opp menn utenfor en eventuell kvoteordning, vil andelen menn bli noe høyere enn 20 prosent¹.

¹ Anslagsvis 21 prosent (j.fr. simulering) om det legges til grunn at tilbøyeligheten til å møte til studiestart er lik for menn og kvinner.

Opptakskontoret ved UiA har gjennomført en simulering av effekten av kvoteordning og kjønnspoeng på andel menn som får tilbud om studieplass². Den detaljerte simuleringen ligger vedlagt. Simuleringen viser utfall for andel menn ved kvoteordning på 20 prosent, ett kjønnspoeng og to kjønnspoeng:

<i>Stuedsted</i> <i>Fordeling av tilbud om studieplass 2017</i>		Grimstad (andel menn) %	Kristiansand (andel menn) %	UiA samlet (andel menn) %
Faktisk fordeling		13,9	14,2	14,1
Simulert fordeling	1 kjønnspoeng	18,9	16,4	17,5
	2 kjønnspoeng	25,0	21,3	23,0
	20 % kvote	21,7	20,4	21,0

Basert på «Simulering av effekten av kvoteordning og kjønnspoeng», Opptakskontoret, UiA (se vedlegg). N=180 i Grimstad, N= 225 i Kristiansand og N=405 for UiA samlet.

Av simuleringen fra opptakskontoret fremgår det at innføringen av kvoteordning vil ha ubetydelig effekt på inntakskvaliteten (poenggrense for opptak).

Av simuleringen fremgår det også at det er et relativt lite omfang av søkere som blir forbigått om kjønnspoeng eller kvoteordning innføres (oversikt for UiA samlet, N=405):

- Ved en ordning med ett kjønnspoeng vil 14 søkere bli forbigått (3,5 % prosent av søkerne).
- Ved en ordning med to kjønnspoeng vil 36 søkere bli forbigått (9 % prosent av søkerne).
- Ved en ordning med 20 prosent kvote vil 28 søkere bli forbigått (7 % prosent av søkerne).

2. *Det vil bli lagt vekt på hva slags tiltak som tidligere er blitt vurdert og/eller prøvd ut.*

Fakultetet har i en årrekke profilert mannlige sykepleie-studenter i markedsføring av studietilbudet. Dette innebærer at fakultetet blant annet at vi:

- bruker menn i video- og billedmateriale i brosjyrer og på nett.
- ved informasjonsmøter om studiet rettet mot elever ved ungdomsskole og videregående skole, og;
- har vært opptatt av å få offentlig oppmerksomhet om utfordringene ved skjev kjønnsfordeling til studiet.
- Fakultetet har gjennom en årrekke tilbudt en særlig oppfølging av mannlige sykepleier-studenter for å sikre fullføring og positiv omtale.

Fakultetet mener at denne type tiltak er en del av årsaken til at kjønnsbalansen i sykepleie-studiet har blitt noe bedre i de senere årene, j.fr. punkt tre nedenfor.

Fakulteter har merket seg at UiA gjennom flere år systematisk har arbeidet for å rekruttere flere jenter inn i ingeniørutdanningene gjennom satsingen «Jenter og teknologi». Holdningsskapende arbeid av ulik karakter har bidratt til at andelen jenter som studerer ingeniørfag ved UiA har økt fra ca. 10 prosent ved årtusenskiftet til ca. 20 prosent i dag.

I rekrutteringsarbeidet til utdanningen som barnehagelærer har også holdningsarbeid vært sentralt. Dette kan ha bidratt til at dette studiet har hatt en noenlunde tilsvarende utvikling som teknologiutdanningene. På begynnelsen av 2000-tallet lå andelen menn

² Andelen av søkere som aksepterer tilbud om studieplass og registrerer seg som studenter er noe i overkant av 71 prosent ved bachelorprogrammene ved UiA.

på 11-12 prosent, nå (høst 2017) ligger andelen menn i barnehagelærestudiet på 18,5 prosent³.

Fakultetet vurderer holdningsskapende arbeid som nødvendig for sikre større kjønnsbalanse i rekrutteringen til UiAs studietilbud. Fakultetet vil i de kommende årene satse ytterligere på tiltak som kan senke terskelen for at menn velger helsefaglige utdanninger. Så langt vi kan se, bør imidlertid holdningsskapende arbeid suppleres med en kvoteordning. Det er nødvendig om vi i løpet av en periode på fem til ti år skal oppnå en betydelig bedring av kjønnsbalansen i studier som sykepleie. Dersom en større andel menn gjennomfører sykepleie-studiet, vil det i selv kunne bidra til å forsterke rekrutteringen av menn til programmet. Det kan på sikt gjøre særtiltak som kvoteordninger unødvendige, selv om det nå er nødvendig for å starte en positiv utvikling.

Det gjøres oppmerksom på at styret ved universitetet i strategien for perioden 2016 til 2020 har vedtatt en målsetting om at det underrepresenterte kjønn skal utgjøre minst 30 prosent av studentene i studieprogrammene. Fakultetet ser etableringen av en kvoteordning som et virkemiddel for å oppnå dette.

3. Kva er kjønnsbalansen på studiet og i yrket nå?

Bachelorprogrammet i sykepleie ved UiA har i de senere årene hatt følgende kjønnsfordeling blant de opptatte studentene:

År	Kvinne		Mann	
	%	N	%	N
2016	87,3	763	14,5	111
2015	88,7	778	12,7	99
2014	90,1	763	11,0	84
2013	90,8	733	10,1	74
2012	91,7	697	9,0	63
Totalt	89,7	3734	11,5	431

Kilde: DBH, Tabell «Registrerte studenter»

Bachelorprogrammet i sykepleie har nasjonalt hatt følgende kjønnsfordeling:

År	Kvinne		Mann	
	%	N	%	N
2016	87,5	13344	14,3	1911
2015	87,8	13128	13,8	1816
2014	88,0	12796	13,6	1743
2013	88,1	12685	13,5	1707
2012	88,8	12366	12,6	1564
Totalt	88,0	64319	13,6	8741

Kilde: DBH, Tabell «Registrerte studenter»

4. Vet en noe om hva som er årsaken til skjev kjønnsbalanse?

Sykepleie oppfattes av mange som et kvinneyrke. Noe av årsaken er at omsorg og pleie er sentralt i yrkesutøvelsen. Dette er aktiviteter som i vår kultur gjerne knyttes til kvinner, som feminine aktiviteter. Det kan gjøre det vanskelig for menn å definere sykepleie som en «passende» utdanning og et «riktig» yrkesvalg. Samtidig er den

³ Opplysningene om kjønnsfordeling i barnehagelærer og ingeniørutdanningene er hentet fra UiAs studentregister ved bruk av verktøyet Tableau. Bioingeniørutdanningen er ikke inkludert i tallgrunnlaget.

skjeve kjønnsbalansen selvforsterkende, den hever terskelen inn til yrket for menn og bekrefter eksisterende stereotypier.

5. *Hvorfor er det viktig med god kjønnsbalanse i den aktuelle utdanninga?*
 - Skjev kjønnsfordeling i helsefagene kan ha betydning for innhold og form på tjenestene. For eksempel bør mannlige pasienter få mulighet til å møte mannlig helsepersonell, om ikke kan terskelen for å oppsøke hjelp bli høyere.
 - Miljøet og kvaliteten i utdanningen øker med større mangfold. Vi vet også at når ett kjønn blir sterkt underrepresentert er det mer sannsynlig at denne gruppen ikke fullfører utdanningen.
 - Sterk underrepresentasjon av ett kjønn kan, som alder, utdanning osv., ha noe å si for hva som defineres som viktig og riktig på et fagområde.
6. *Er det forhold i samfunnet eller i arbeidslivet eller blant brukere som bør ivaretas?*
 - Universitetet har et ansvar for å bidra til et likestilt arbeidsliv, også innenfor helsevesenet.
 - Det er beregnet at Norge vil ha et underskudd på ca. 30.000 sykepleier om 10-15 år. Dersom samfunnet skal kunne dekke behovet for helsefaglig kompetanse, må menn i større grad rekrutteres til utdanningen.
7. *Forholdsmessighetsvurdering – institusjonene må sjølve legge fram forventet effekt av å gi ett eller to kjønnspoeng.*

Omtales i punkt 1.
8. *Hvor mye vil kjønnsandelen endre seg?*

Omtale i punkt 1.
9. *Vil innføring av t.d. to tilleggs-poeng føre til at mange søker med bedre poengsum blir forbigått for å bedre kjønnsbalansen?*

Omtale i punkt 1.
10. *Er andre tiltak vurdert og/eller prøvd ut?*

Omtales i punkt 2.
11. *Søknader skal angi start og sluttpunkt for tiltaket.*

Ordningen etableres fra opptak til kull 2019 til og med opptak til kull 2024.

Høringsuttalelsen er behandlet av fakultetsstyret i møte 1. november 2017 (HI-sak 49/2017).

Med vennlig hilsen

Atle Slotnes
Seniorrådgiver

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

Simulerte utfall ved innføring av mannskvote eller kjønnspoeng for søkere til sykepleierutdanning ved UiA

Basert på søkertall til opptak kull 2017⁴

Utarbeidet av opptakskontoret, UiA

	Grimstad					Kristiansand					UiA, samlet		
	Tilbud	Tilbud, menn	Andel menn	Poenggrense	Endring i poenggrense	Tilbud	Tilbud, menn	Andel menn	Poenggrense	Endring i poenggrense	Tilbud	Tilbud, menn	Andel menn
2017													
Førstegangs.kvote	90	3	3,3	42,7		112	4	3,6	45,6		202	7	3,5
Ordinær kvote	90	22	24,4	46,6		113	28	24,8	48,5		203	50	24,6
Totalt	180	25	13,9			225	32	14,2			405	57	14,1
FORSLAG 1: Mannskvote 20%													
Mannskvote	36	36	100,0	45,4	Ny	45	45	100,0	46,5	Ny	81	81	100,0
Førstegangs.kvote	72	3	4,2	43,3	0,6	90	1	1,1	46,3	0,7	162	4	2,5
Ordinær kvote	72	0	0,0	46,5	-0,1	90	0	0,0	48,3	-0,2	162	0	0,0
Totalt	180	39	21,7			225	46	20,4			405	85	21,0
FORSLAG 2: Kjønnspoeng, 1 poeng													
Førstegangs.kvote	90	4	4,4	42,8	0,1	112	5	4,5	45,7	0,1	202	9	4,5
Ordinær kvote	90	30	33,3	46,8	0,2	113	32	28,3	48,8	0,3	203	62	30,5
Totalt	180	34	18,9			225	37	16,4			405	71	17,5
FORSLAG 3: Kjønnspoeng, 2poeng													
Førstegangs.kvote	90	4	4,4	42,8	0,1	112	7	6,3	45,8	0,2	202	11	5,4
Ordinær kvote	90	41	45,6	47,2	0,6	113	41	36,3	49	0,5	203	82	40,4
Totalt	180	45	25,0			225	48	21,3			405	93	23,0

⁴ Basert på tilbud gitt i hovedopptaket (405 tilbud). Totalt antall tilbud etter suppleringsopptak er noe høyere (440 tilbud).